

D'Història Catalana

Per Avelí Xalabarder

BANDOLERISME CATALÀ DELS SEGLES XVI I XVII. — NYERROS I CADELLS. — PEROT ROCA GUINARDA. — LA SEVA PERSECUCIÓ. — SOMETENTS I CINQUANTENERS. — LA VILA DE CALDES FA CINQUANTENA. — EXILI DE ROCA GUINARDA

Una de les característiques dels segles XVI i XVII a Catalunya, foren les grosses quadrilles de bandolers que infectaven el Principat i eren tan atrevides que a Caldes de Montbui l'any 1543 combateren i bateren en els carrers de la Vila, plantant-los cara, les tropes que el Virrei havia enviat en llur persecució, mantant, entre altres, el capità que les comanava, Miquel Bosch de Vilagayá.

En la llarga història del bandolerisme, que tenen tots els països, si fa no fa es veuen els mateixos fets, que fonamenten les discòrdies i desapareixen quan circumstàncies excepcionals, com una guerra en defensa de la pàtria, demana l'esforç de tothom i la unió més absoluta. És el que va passar a Catalunya.

Cal fer una aclaració respecte el nom dels combatents. Abans, la paraula *bandoler*, tenia diferenta significació de la que ara té. Es deien bandolers els que seguien un bàndol o partit determinat que defensava els seus ideals per la força de les armes. Avui es pren la paraula *bandoler* en un sentit degenerat; ha perdut sa primitiva significació. Ara és equivalent a *lladre*.

En els seus orígens, el bandolerisme català, va ésser un moviment general, amb un sol fi. Després vingueren les divisions de parcialitats. Al principi del segle XVII, un dels motius secundaris de lluita, foren les diferències de la sobirania territorial. Uns defensaven els drets del poble, altres l'existència del feudalisme. Els castells i les abadies varen ésser refugi de bandolers. La noblesa estava dividida; dividits estaven els representants dels pobles. No hi havia programa definit. Catalunya travessava una crisi profunda. El poble, fort i dividit en lluites a conseqüència de la política centralista, que pertorbava l'harmonia entre les classes del Principat.

L'odi dels vells partits polítics va renovar-se en la segona meitat del segle XVI. Va pendre una nova orientació, devenint general a tota Catalunya.

Nyerros (o narros) i Cadells, fou la denominació que prengueren els dos enconats bàndols, i deixant apart la significació injuriosa de les respectives paraules que els determinen, tots volien la llibertat, la independència de Catalunya i de l'antiga Confederació, però els Nyerros es decantaven més a unir-se amb França. Tenien tots a gran honra el dir-se bandolers i moltíssimes personalitats catalanes prenien aquest nom. En els documents oficials de vegades